

Asia: VN/34874/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi kuntalain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Näkemyksenne kuntien varautumisen yleistä ohjausta ja seurantaa koskevasta muutosehdotuksesta (10 §)

-

Näkemyksenne vaikuttamistoimielinten aloiteoikeutta ja vanhusneuvoston nimeämistä koskevista muutosehdotuksista (26-28 §)

Vantaan eläkeläisjärjestöjen yhteistyöelimen ELVAN lausunto

luonnoksesta hallituksen esitykseksi kuntalain muuttamisesta

ELVA kokoaa alueen kaikki Vantaan kaupungin eläkeläisyhdistykset ja edustaa niiden jäseniä ikääntyneitä koskevissa osallistumis- ja vaikuttamiskysymyksissä.

1. Yleinen arvio

ELVA pitää myönteisenä, että vaikuttamistoimielinten asemaa pyritään selkeyttämään ja vahvistamaan lainsäädännössä. Ikääntyneiden osallisuuden ja kuulemisen merkitys korostuu erityisesti tilanteessa, jossa kunta- ja hyvinvointipalveluja uudistetaan ja resurssipaineet kasvavat.

Luonnos jää kuitenkin ikääntyneiden todellisten vaikutusmahdollisuuksien näkökulmasta liian kapeaksi.

2. Aloiteoikeus on tarpeellinen mutta riittämätön

Vaikuttamistoimielimille ehdotettu aloiteoikeus on kannatettava uudistus. Käytännön kokemusten perusteella aloitteiden vaikuttavuus jää kuitenkin usein vähäiseksi, ellei ikääntyneiden näkemyksiä huomioida jo asioiden valmisteluvaiheessa.

ELVA katsoo, että aloiteoikeuden rinnalle tarvitaan selkeämpiä keinoja vaikuttaa päätöksentekoon.

3. Osallistuminen päätöksentekoon ja valmisteluun

ELVA pitää tärkeänä, että lainsäädännössä:

- vahvistetaan ikääntyneitä edustavien toimielinten ja rakenteiden asemaa päätöksenteon valmistelussa
- harkitaan puhe- ja läsnäolo-oikeuden mahdollisuutta silloin kun käsitellään ikääntyneitä koskevia asioita

Nykyinen sääntely jättää nämä kysymykset pitkälti kuntien ja alueiden oman harkinnan varaan, mikä johtaa alueelliseen eriarvoisuuteen.

4. Tarve yhdenmukaisemmalle sääntelylle

ELVA katsoo, että vaikuttamistoimielinten ja ikääntyneiden kuulemista koskevaa sääntelyä tulisi kehittää niin, että:

- ikääntyneiden osallisuus ei jää muodolliseksi
- kuulemiskäytännöt eivät ole riippuvaisia yksittäisistä toimintatavoista tai henkilöistä

Lainsäädännön tulisi luoda vähimmäistason velvoitteet, jotka turvaavat ikääntyneiden yhdenvertaiset vaikutusmahdollisuudet koko maassa.

5. Yhteenveto

ELVA katsoo, että lakiluonnosta tulisi jatkovalmistelussa kehittää siten, että se vahvistaa ikääntyneiden osallisuutta ja vaikuttamista laajemmin kuin pelkän aloiteoikeuden osalta.

Ikääntyneiden näkemykset ja kokemusasiantuntemus ovat keskeinen voimavara kunnallisessa ja alueellisessa päätöksenteossa, ja tämän tulisi näkyä myös lainsäädännössä.

20.2.2026

Vantaan eläkeläisjärjestöjen yhteistyöelin ELVA

Marja Leppänen

Marja Leppänen

Puheenjohtaja

Näkemyksenne konserniohjetta koskevasta muutosehdotuksesta (47 §)

-

Näkemyksenne kirjanpitoa ja toimintakertomusta koskevista muutosehdotuksista (112 ja 115 §)

-

Näkemyksenne esitysluonnoksen vaikutusarvioinneista

-

Muut huomionne esitysluonnoksesta

-

Leppänen Marja
ELVA